

Londoni arany piac 1660-2004

A goldfixing.com alapján bemutatjuk a londoni arany piac történetét. Az összeállítás a pénztörténet, a világtörténelem iránt érdeklődők számára izgalmas olvasmány, de a jelenkor pénzügyi folyamatainak megértéséhez is tanulságokkal szolgál.

1660: a színarany ára trójai unciánként 4,05 font

1661: A Kelet-Indiai Társaság kelet felé kizárólagos kereskedelmi jogokat szerez. Az elkövetkező 45 évben majdnem 500.000 u./ 15,5 t aranyat szállít Londonból Indiába.

1663: Az Afrika Arany Parton, „Gold Coast“ fekvő Guinea után elnevezett guinea verésének kezdete.

1671: Moses Mocatta Londonban megalapítja azt a céget, amelynek neve később a Mocatta és Goldsmid lesz és a legrégebbi tagja a londoni arany piacnak. A család kilenc generáción keresztül foglalkozott a rudak kereskedelmével. Mocatta először 1676-ban küldött aranyat Indiába a Kelet-Indiai Társaság által (a Mocatta cég utóda jelenleg 2009-ben is tagja a gold fixing csoportnak).

1674: megalapították a Bank of England-et.

Thomas Hosmer Shepherd (1793-1864) (after)
Daniel Havell (d. 1826?) (engraver)
A View of the Bank of England

1696/7: A gépesített pénzverés beindulása Angiában (The Great Recoinage). A korábban kézzel vert ezüstpénzek fokozatosan kiszorultak a forgalomból a géppel vert aranypénzek javára és ez elősegítette az aranystandard kialakulásának lehetőségét.

1700: az színarany ára trójai unciánként 4,35 font

1702: a Brazíliai aranyláz következtében öntöde/pénzverde nyílt Rio de Janeiro-ban ahol „moedas de ouro“-t vertek, aminek nagyrésze Londonba került az elkövetkező hatvan év folyamán, ahol guinea-ként újra verték és forgalomba hozták.

1717: Sir Isaac Newton a híres fizikus, mint a pénzverde vezetője, a színarany árát a történelmi 4,25 fontban állapította meg trójai unciánként (3.89 font standard unciánként a 22 karát finomságú aranyból, amelyből a guinea-t is verték). Az ár tulajdonképpen kétszáz! éven keresztül tartotta magát, Britanniát ezzel egy nem-hivatalos aranyalapú rendszer alá helyezve (nemhivatalos aranystandard).

1731: Mocatta lesz a Bank of England hivatalos ügynöke, aki a BA arany és ezüst ügyleteit intézi.

1732: A Bank megnyitja saját rúdraktárát (Bullion Warehouse). Ez a hely válik a londoni nemesfém kereskedelem központjává.

1740: A Bank of England aranykészlete 900,000 t.u./ 28 tonna. Ez az első központi banki aranytartalék.

1760: Brazília aranykitermelése 550,000 t.u./17 tonnán tetőzik. Ennek nagyrésze Lisszabonon keresztül Londonba érkezik.

1774/7 A guinea-keket újraverik. Ehhez 5 millió t.u./155,5 tonna arany szükséges. Mocatta egyedül 1774-ben 550,000 t.u./17,1 tonnát vásárol a Bank számlájára-ez a világ akkori össztermelésének egyharmada. A fennmaradó mennyiség régi érmékből származik.

1779 Abraham Mocatta társul Asher Goldsmid-el

1785: A Bank of England raktárának új neve: nemesfém iroda (Warehouse – The Bullion Office)

1789: a Bank of England számlát nyit a Louis d’Or érmék számára, amiket a Francia Forradalom elől menekültek hoznak az országba.

1797: A Bank of England aranytartaléka a napóleoni háborúk kiadásai következtében 235,000 t.u.(7,3 tonna arany, értékben pedig 1 millió font) –ra csökkent szemben a 15,5 millió fontnyi fedezendő pénzforgalommal . Február 20-án felfüggesztették a bankjegyek aranyra történő beválthatóságát, és 24 éven át nem is állították vissza.

1805: Nathan Mayer Rotschild megnyitotta első londoni bankházát, és cége juttatta el Wellington herceg hadserege számára az arany- és ezüstszállítmányokat, amellyel a Napóleon elleni háborút finanszírozták. Mocatta és Goldsmid aranyspekulációi feltornászták az arany árát.

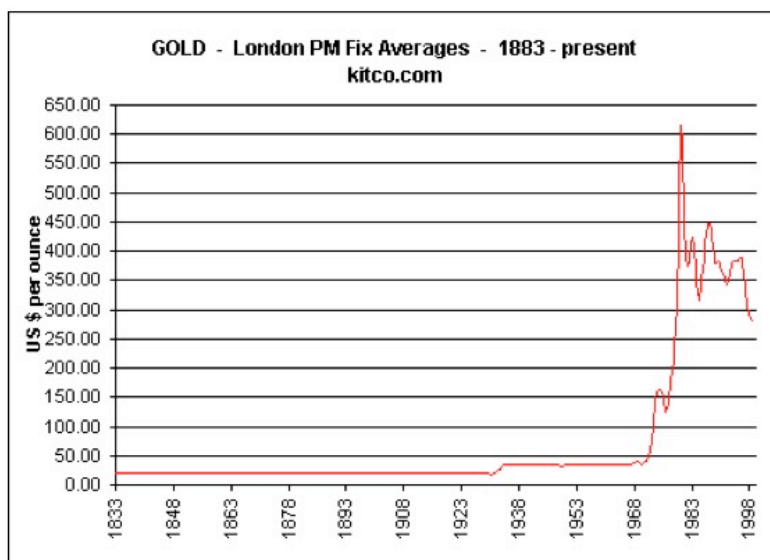
Rothschild 50 Gram Gold Bar

1815: Napóleon megszökik Elbáról, a standard arany ára 5,35 fontra ugrik, de a Waterloo-i vesztes csatát követően ismét 4.00 font alá esik vissza.

1816: a Coinage Act hivatalossá teszi az aranyalapú rendszert (aranystandard), a guinea-t a sovereign-re váltják, aminek értéke 1 font, súlya 0.25 uncia/7,7 gramm, és 22 karát tisztaságú. Az első sovereign-ek 1817-ben kerültek forgalomba.

1821: ismét visszaállítják a Bank of England bankjegyeinek az aranyra való átválthatóságát.

1840: Egyre több orosz arany áramlik a londoni kikötőbe. A Bullion Office több brókert is beenged az aranybizniszbe. Mocatta kizárólagossága megszűnik.

1848: A kaliforniai aranyláz új dimenziókat nyitott meg az aranykereskedelemben azáltal, hogy 1850-re megtriplázódott az arany kitermelése.

1851: Az ausztráliai New South Wales-ben és Victoria-ban felfedezett arany 6.5 millió unciára/203 tonnára emeli a világ éves kitermelését. Az ausztrál arany nagy része Londonba érkezik. A hatalmas mennyiség átalakítja a piacot.

1852: Stewart Pixley elindítja négy generáción át öröklődő nemesfém kereskedelmi vállalkozását, partnere William Haggard. A cég neve később Pixley és Abell lesz.

1853: Samuel Montagu megalapítja nemesfém és pénzváltó üzletét (ami ma a HSBC része).

1855: A Londoni piac szereplői:

Brókerek: Mocatta és Goldsmid, Sharps és Wilkins, Pixley és Haggard (később Abell), Samuel Montagu és Tsa

Elismert finomítók: Johnson és Matthey, Browne és Wingrove, Rothschild Királyi Pénzverde és Finomító, H.L. Raphael's nemesfém finomítója (1856). A Good Delivery rudak ekkor még 200 unciásak voltak, és a Bank of England tanúsítványt (minősítést) követelt meg minden egyes rúdra. 1871 után kezdték a 400 unciás rudakat is elfogadni.

1871: Németország aranyalapú rendszerre váltott (aranystandard), a legtöbb európai nemzet követte a gyakorlatot.

1886: A Királyi Arany és Ezüst Bizottság az aranyalapú rendszer javára döntött, a bimetallizmussal (arany-ezüst pénzrendszer) szemben.

1886: Aranyat találnak a Dél-Afrikai Witwatersrandban. A kitermelés eléri a 3.8 millió unciát./ 118.2 tonna 1898-ra. A kibányászott aranyat Londonban finomítják és innen is irányítják a Dél-Afrikai arany kereskedelmét.

1893: Aranyláz Ausztráliában a Kalgoorlie-i felfedezések után.

1896: az amerikai elnökválasztás kulcsfontosságú ügyévé vált a bimetallizmus (arany-ezüst pénzrendszer), amit William Jennings támogattott. Mivel Jennings bukott, így diadalmasan az aranystandard, amelyre az USA 1900-ban tért rá.

1897/9: A Yukoni aranyláz fénykora Kanadában, a kitermelés 3.7 millió uncia/ 115 tonna

1900: A színarany ára 4.25 font/ 20.67 dollár

1914: Az első világháború kitörésekor a kormányok limitálták az arany szabad áramlását és sok érmét vontak be, főleg Britanniában és Franciaországban. Habár hivatalosan nem függesztették fel az aranyalapú rendszert, gyakorlati értelemben az mégis megszűnt.

1919: A Bank of England azzal a céllal, hogy Londont ismét az aranykereskedelem főszipterévé tegye megegyezett a hét Dél-Afrikai bányász-céggel, hogy az aranyukat Londonba szállítsák, ahol azt finomítják és N.M. Rothschildon keresztül újraeladásra kínálják az elérhető legjobb áron, lehetőséget nyújtva a nemesfém (bullion) brókereknek és a londoni piacnak a licitálásra. Így, 1919 Szeptember 12-én került sor az első londoni arany fixingre: az aranyarat trójai unciánként 4.94 fonton/ 20.67 dolláron fixálták. A licit/ajánlattevés az első néhány napon telefonon történt, majd megbeszéltek egy hivatalos találkozót Rothschild New Court-beli, St Swithins Lane-en lévő irodáiba.

1922: a Rand Finomító megnyílt Dél Afrikában, de az aranyat továbbra is Londonon keresztül adták el .

1925: Britannia újra visszatért az unciánkénti 4.25 fontos aranystandardhoz, de a minimum megvásárolható mennyiség 400 unciában lett megállapítva.

1931: Britannia és sok más nemzet letért az aranyalapú rendszerről a nagy gazdasági válság kitörésekor, a sterling leértékelődött, az aranyat pedig 5.50 és 6.34 font között jegyezték.

1933: Az Egyesült Államok is felhagyott az aranystandarddal. Rooseveltnél leállította a dollár aranyra való átválthatóságát. Ezzel egyidejűleg Rooseveltnél kötelezte az Egyesült Államok polgárait, hogy az akkori 20,67 uncia árfolyamon szolgáltatassák be a birtokukban lévő arany pénzeket.

1934: Január 31-én Rooseveltnél új árfolyamot hirdetett az aranyra. Az új ár 35 dollár lett unciánként (ezzel az államkassza mintegy 69%-os nyereséget ért el a polgárok kárára).

1939: a londoni aranykereskedelem bezárt a Második Világháború kitörésekor, Szeptember 3-án. Utolsó fixing : 8,05 font

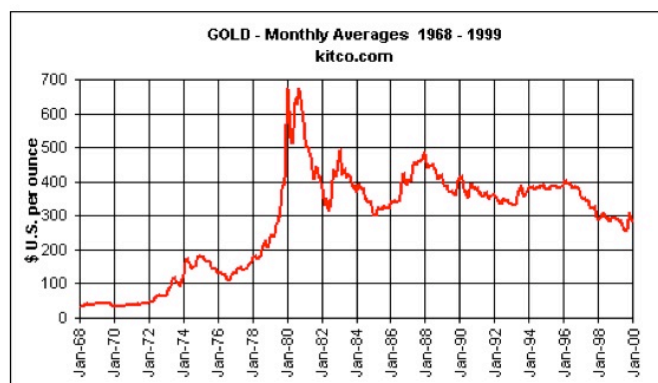
1944: A Bretton Woods-i egyezmény új deviza rendszert hozott létre, a J.M. Keynes által javasolt „bancor“ helyett, de facto a dollár vált a tartalékvalutává. A jegybankok 35 dolláros uncia ár mellett a dollárukat aranyra cserélhették.

1949: Az USA aranytartaléka 707millió uncia/ 21 990 tonna. Ez a csúcs az akkori világ aranytartalékának a 75%-át jelentette. (ma 2009-ben az USA aranytartaléka kb. 8300 tonna)

1954: A Londoni arany fixing folytatódik, a nyitó ár 12.42 font. A cél az, hogy a 35 dollárral megegyező árat tartsanak.

1961: az USA és a főbb európai központi bankok Gold Pool-t (közös jegybanki arany intervenció tartalék) szerveznek, hogy tudják tartani (megvédeni) a 35 dolláros árat, azaz a londoni fixingen 35 dolláron kínálnak aranyat eladásra a Gold Poolból. A teória az volt, hogy 35 Usd fölött eladnak, az alatt pedig majd visszavesznek aranyat a résztvevő jegybankok.

1965: A Gold Pool nettó eladói pozícióba került, mivel az arany kereslet egyre inkább kezdte meghaladni a bányák által termelt arany kínálatot.

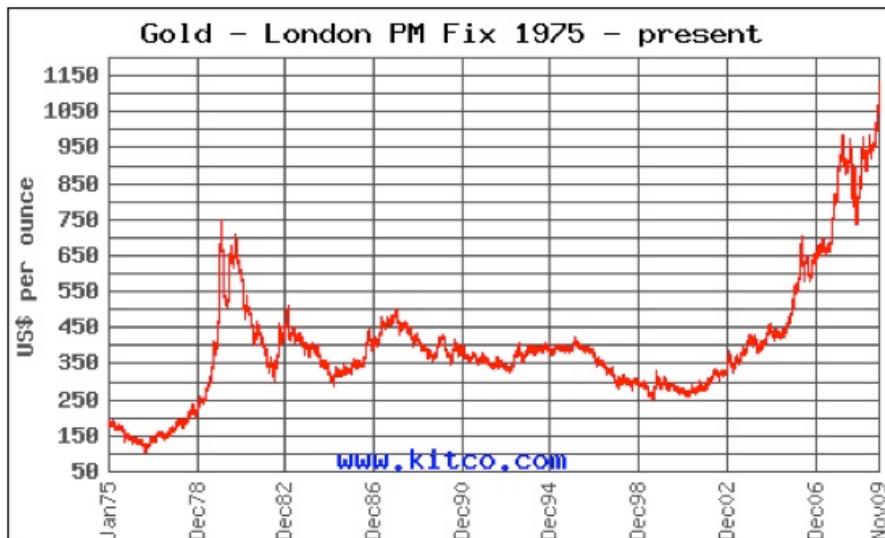
GOLD 1968 - 1969		Monthly Averages		kitco.com	
				1968	1969
Jan				35.20	42.30
Feb				35.20	42.60
Mar				35.20	43.20
Apr				37.90	43.30
May				40.70	43.46
Jun				41.10	41.44
Jul				39.50	41.76
Aug				39.20	41.09
Sep				40.20	40.87
Oct				39.20	40.44
Nov				39.80	37.40
Dec				41.10	35.17
Avg				38.69	41.09
Ch %					6.19

GOLD 1970 - 1979		Monthly Averages		kitco.com						
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Jan	34.94	37.87	45.75	65.14	129.19	176.27	131.49	132.26	173.17	227.27
Feb	34.99	38.74	48.26	74.20	150.23	179.59	131.07	136.29	178.15	245.67
Mar	35.09	38.87	48.33	84.37	168.42	178.16	132.58	148.22	183.66	242.04
Apr	35.62	39.01	49.03	90.50	172.24	169.84	127.94	149.16	175.27	239.16
May	35.95	40.52	54.62	101.96	163.27	167.39	126.94	146.60	176.30	257.61
Jun	35.44	40.10	62.09	120.12	154.10	164.24	125.71	140.77	183.75	279.06
Jul	35.32	40.95	65.67	120.17	142.98	165.17	117.76	143.39	188.72	294.73
Aug	35.38	42.73	67.03	106.76	154.64	163.00	109.93	144.95	206.30	300.81
Sep	36.19	42.02	65.47	102.97	151.77	144.09	114.15	149.52	212.07	355.11
Oct	37.52	42.50	64.86	100.08	158.78	142.76	116.14	158.86	227.39	391.65
Nov	37.44	42.86	62.91	94.82	181.66	142.42	130.48	162.10	206.07	391.99
Dec	37.44	43.48	63.91	106.72	183.85	139.30	133.88	160.45	207.83	455.08
Avg	35.94	40.80	58.16	97.32	159.26	161.02	124.84	147.71	193.22	306.68
Ch %	-12.52	13.52	42.54	67.32	63.65	1.10	-22.47	18.32	30.81	58.72

1968: Bedől a Gold Pool és vele a 35 dolláros aranyár védelme, miután leértékelődik a font sterling, és a dollárra is nyomás nehezedik a Vietnami háború kedvezőtlen fordulatai miatt. A spekulánsok vad aranyvásárlásokba fognak, a Gold Poolból „kiszivattyúznak“ 64 millió uncia/2000 tonna aranyat 35 dolláron. Erre a londoni piac két hétre bezárt. Amikor a londoni fixinget újraindítják, az árat már inkább a dollárhoz és nem a font sterlinghez kötik. Bevezetik a délutáni fixinget is, hogy a New York-i kereskedőknek kedvezzenek. Az aranyár ezt követően szabadon lebeg, de a központi bankok számára továbbra is nyitva áll a 35 dolláros aranyvételi lehetőség („Gold Window“ arany ablak).

1971: Augusztus 15. Nixon elnök meglepetésszerű „csomagot“ jelent be: bérbefagyasztás, importvám és a legfontosabb az „arany ablak“ bezárása, képezte a csomagot. Ezzel a jegybankok számára is megszűnt a lehetőség, hogy dollárjukat aranyra váltsák a rögzített 35 dolláros áron.

1974: A hong kongi arany piacot liberalizálják. A londoni piac tagjai hamarosan kereskedelmi képviselőket nyitnak Hongkongban. (Bár Hongkong akkor még Brit fennhatóság alatt volt, de Hongkong azóta is a kínai fizikai aranykereskedelem központja maradt)

1975: Amerikai polgárok 42 év után ismét birtokolhatnak aranyat. A Comex-en bevezetik a kiló-arany kontraktust. Az USA kincstára 5 éves arany eladási programot indít, hogy némi aranykínálatot biztosítson.

1976: IMF 4 éves arany aukcióba kezd szintén a megfelelő kínálat biztosítása céljából.

1980: Rekord magasságú, 850 dolláros fixinggel ér véget egy inflációs évtized 1980 Január 21-én. Az olajáremelkedés, Irán kinntlevőségeinek befagyasztása és Afganisztán szovjet inváziója miatt az arany ára elszabadult. Az éves átlag aranyár 614.63 dollár volt. (reálértékben a csúcs a 2009-es dollárban számolva 2300 dolláros uncia ár lenne)

1987: Megalakult a Londoni Nemesfém Piaci Szövetség (London Bullion Market Association), hogy képviselje a tagok érdekeit a nagybani nemesfém piacon.

1990: A Middle East Bank 450 000 uncia/14 tonna aranyat kínál eladásra egy napon belül, emiatt rekord hosszúságú fixing alakul ki (2óra 26 perc), ami alatt 20 dollárral esett az ár.

1999: Kibocsátják az eurót. Az Európai Központi Bank tartalékainak 15%-át aranyban tartja. A Bank of England bejelenti az Egyesült Királyság aranytartalékai felének eladását. A Washingtoni Arany Egyezmény (Central Bank Gold Agreement) a piac stabilizálása céljából limitálja a jegybankok által a piacra dobott éves arany mennyiséget. Az első Arany Egyezmény 5 éves lejáratú volt.

2004: N.M Rotschild és Fiai kiszálltak a londoni fixingből, helyüket a Barclays Bank vette át. A Bank of Nova Scotia (Scotia Mocatta) lett az új elnök. A fixing immár csak telefonon keresztül történik.